

Οδηγός Χρήσης Μαθησιακών
Πόρων
για τα Δικαιώματα των Ύστερων
Ατόμων
Έργο Bring-In

Έκδ. 1.0 / 27.02.2021

Σόφια, 2021

Funded by the Rights, Equality
and Citizenship (REC) Programme
of the European Union

Εταίροι

Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

Bilitis Resource Center Foundation, Βουλγαρία

Háttér Society (Háttér), Ουγγαρία

Internet of Things applications and Multi-Layer development (ITML), Κύπρος

Restorative Justice for All (RJ4All), ΗΒ

Symplexis, Ελλάδα

Συγγραφείς/Συντάκτες

Monika Pisankaneva, Bilitis, Βουλγαρία

Pol Naidenov, Bilitis, Βουλγαρία

Επιμελητές έκδοσης

Dan Christian Ghattas, OII Europe

Tamas Dombos, Hatter, Ουγγαρία

Χριστίνα Ιωάννου, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Ελλάδα

Συνεργάτες

Εκπρόσωποι όλων των εταίρων του έργου και μέλη της Ομάδας Εργασίας για την ανταλλαγή μαθησιακών πόρων του προγράμματος BRING-IN

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

symplexis

bilitis

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τα περιεχόμενα αυτής της έκδοσης αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η έκδοση αυτή έχει δημιουργηθεί με την οικονομική υποστήριξη του Προγράμματος Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (REC) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα περιεχόμενα αυτής της έκδοσης αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Contents

1	Εισαγωγή.....	5
1.1	Πριν ξεκινήσετε.....	6
1.1.1	ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΤΕ ΤΑ ΙΝΤΕΡΣΕΞ ΠΑΙΔΙΑ!.....	6
1.1.2	Η ΙΝΤΕΡΣΕΞ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΥ.....	6
2	Γενικές Πληροφορίες για τον όρο 'Ιντερσεξ'.....	7
2.1	Τι είναι ίντερσεξ;.....	7
2.2	Ο όρος DSD και οι επιπτώσεις του.....	7
2.2.1	ΠΟΣΟ ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΩΝ ΙΝΤΕΡΣΕΞ ΑΤΟΜΩΝ;.....	8
3	Προσωπικές Ιστορίες.....	9
4	Πόροι για επαγγελματίες στους τομείς υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, υπεύθυνους(-ες) χάραξης πολιτικής και γονείς.....	10
4.1	Πόροι για Επαγγελματίες Υγείας.....	10
4.1.1	ΚΥΡΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΑ 'ΙΝΤΕΡΣΕΞ' ΑΤΟΜΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ 13	
4.1.2	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ.....	14
4.1.3	ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΥΕΞΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ.....	14
4.1.4	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ.....	15
4.2	Πόροι για Επαγγελματίες Κοινωνικής Πρόνοιας.....	16
4.3	Πόροι για τους/τις Υπεύθυνους(-ες) Χάραξης Πολιτικής.....	17
4.3.1	ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΑ ΙΝΤΕΡΣΕΞ ΑΤΟΜΑ	18
4.4	Πόροι για Γονείς 'Ιντερσεξ Παιδιών.....	21
5	Πρόσθετοι πόροι.....	23
5.1.1	ΠΟΡΟΙ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ:.....	23
5.1.2	ΠΟΡΟΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ.....	24

Πρόλογος

Αυτός ο Οδηγός Χρήσης Μαθησιακών Πόρων δημιουργήθηκε από την Bilitis Foundation με την υποστήριξη του προγράμματος Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (2014-2020) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο παρείχε χρηματοδότηση για το έργο «BRING-In - Ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων για την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των ίντερσεξ ατόμων και για την καλύτερη κάλυψη των αναγκών αυτών».

Ο Οδηγός Χρήσης Μαθησιακών Πόρων αποσκοπεί στην παροχή πόρων σε τέσσερις ομάδες-στόχους: επαγγελματίες υγείας, κοινωνικούς(-ές) λειτουργούς, υπεύθυνους(-ες) χάραξης πολιτικής, και γονείς ίντερσεξ παιδιών, έτσι ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίησή τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα των ίντερσεξ ατόμων, προκειμένου αυτά να έχουν καλύτερη πρόσβαση στην υγεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες και να απολαύουν πλήρως τα δικαιώματά τους.

Οι μαθησιακοί πόροι που εμπεριέχονται εδώ λαμβάνουν υπόψη τις επιμορφωτικές ανάγκες των επαγγελματιών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας που προσδιορίστηκαν στην εθνική έρευνα που διεξήχθη στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και το ΗΒ στα πλαίσια του έργου Bring-In, με τελικό στόχο την ανάπτυξη των επαγγελματικών τους ικανοτήτων.

Το Ίδρυμα Bilitis εκφράζει την ευγνωμοσύνη του σε όλους τους εταίρους στο εταιρικό σχήμα του έργου Bring-In, καθώς επίσης και στην IntersexGreece και OII Europe για τη βοήθεια που παρείχαν κατά τη σύνταξη του οδηγού. Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες της Ομάδας Εργασίας για την ανταλλαγή μαθησιακών πόρων που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου BRING-IN για τη συμβολή τους στη συγκέντρωση των σχετικών πόρων.

1 Εισαγωγή

https://youtu.be/iN3sY_MWVHY

Το όνομά μου είναι Pol Naidenov. Όταν γεννήθηκα, καταχωρήθηκα στο ληξιαρχείο ως κορίτσι. Γεννήθηκα σε μια πόλη της βορειοδυτικής Βουλγαρίας το 1970. Από τα πρώτα παιδικά μου χρόνια, ήξερα ότι ήμουν διαφορετικός από τα άλλα κορίτσια, αλλά δεν ήξερα το γιατί ή το πώς. Στην αρχή της εφηβείας μου, το σώμα μου άρχισε να αλλάζει και διαγνώστηκα με το σύνδρομο Morris. Εκείνη τη χρονική περίοδο, αισθανόμουν περισσότερο αγόρι παρά κορίτσι, αλλά ήξερα ότι δεν θα μπορούσα να είμαι είτε το ένα είτε το άλλο. Θυμάμαι ότι νοσηλεύτηκα χωρίς να ενημερωθώ και πέρασα πάρα πολλές ημέρες στο τμήμα γενετικής ενός από τα κορυφαία νοσοκομεία στη Σόφια, την πρωτεύουσα της Βουλγαρίας. Οι γιατροί δεν μου έλεγαν τι θεραπεία εφαρμόζαν. Οι γονείς μου είχαν δώσει τη συγκατάθεσή τους στην αγωγή, χωρίς να ενημερωθούν για όλες τις πιθανές αρνητικές επιδράσεις στην ψυχολογική και σωματική μου ανάπτυξη. Πιθανόν ούτε οι γιατροί να ήξεραν για αυτές τις πιθανές επιδράσεις. Κάποια στιγμή, μου είπαν ότι χρειαζόταν να υποβληθώ σε μια χειρουργική επέμβαση, προκειμένου «να αισθανθώ πιο άνετα ως νέα γυναίκα». Θυμάμαι να παρακαλώ τους γιατρούς να με κάνουν αγόρι, και να τους λέω κλαίγοντας ότι δεν θέλω να μεγαλώσω ως γυναίκα. Παρόλα αυτά, η χειρουργική επέμβαση πραγματοποιήθηκε και μια σκοτεινή περίοδος της ζωής μου ξεκίνησε, την οποία δεν θέλω να θυμάμαι. Η λήψη θηλυκών ορμονών με οδήγησε σε βαριά κατάθλιψη και αυτοκτονικές σκέψεις. Ένοιωθα ότι κάτι εντελώς άδικο μου είχε συμβεί. Αφού έζησα πολλά χρόνια νιώθοντας έντονη δυσανεξία απέναντι στο νομικό μου φύλο, καθώς και στο «κανονικοποιημένο» σώμα μου, βρήκα τελικά το σθένος για να ξεκινήσω τις ενέργειες για τη νομική αναγνώριση φύλου ως άντρα. Άρχισα να αυτοπροσδιορίζομαι ως ίντερσεξ άτομο περίπου το 2010. Ο βουλγαρικός νόμος δεν επιτρέπει την αναγνώριση ενός ουδέτερου γένους, γι' αυτό, ζήτησα να αλλάξει η καταχώριση του νομικού μου φύλου από θηλυκό σε αρσενικό, επειδή αισθανόμουν ότι ήμουν περισσότερο άνδρας απ' ό,τι γυναίκα.

Σήμερα, ένας από τους κύριους στόχους μου στη ζωή είναι να προστατέψω άλλα ίντερσεξ παιδιά, ώστε να μη ζήσουν την κόλαση την οποία πέρασα εγώ. Θα ήθελα να βοηθήσω τις οικογένειες και τα ιδρύματα που ανατρέφουν ίντερσεξ παιδιά να καταλάβουν ότι δεν πρέπει να ξεκινούν θεραπείες επιβεβαίωσης φύλου, έως ότου το ίντερσεξ παιδί να μπορεί μόνο του να αυτοπροσδιορίζεται. Θέλω να κάνω τους/τις επαγγελματίες υγείας να καταλάβουν ότι κάποιες από τις συμβατικές αγωγές για τη θεραπεία των ίντερσεξ παιδιών μπορούν να προκαλέσουν περισσότερη ζημιά απ' ό,τι καλό. Θέλω να κάνω τους νομοθέτες να καταλάβουν ότι μερικοί άνθρωποι δεν μπορούν να ταιριάξουν στο δυαδικό πρότυπο φύλων και ότι χρειάζεται η δυνατότητα επιλογής ουδέτερου φύλου. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, θέλω να κάνω την

κοινωνία να καταλάβει ότι το βιολογικό φύλο είναι ένα φάσμα και ότι τα ίντερσεξ σώματα δεν είναι αφύσικα – είναι απλώς διαφορετικά.

Pol Naidenov
Ίντερσεξ ακτιβιστής
Bilitis Resource Center Foundation

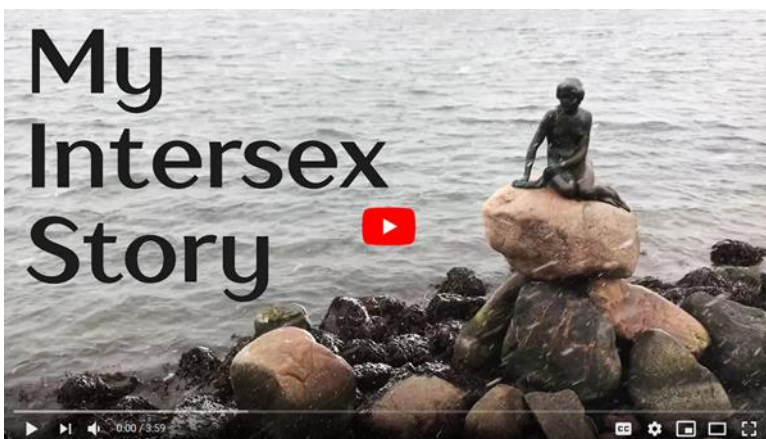
1.1 Πριν ξεκινήσετε

1.1.1 Προστατεύστε τα ίντερσεξ παιδιά!

<https://youtu.be/vFkRVMAVa-k>

1.1.2 Η ίντερσεξ ιστορία μου

<https://www.youtube.com/watch?v=XXELO5GNSwY>

2 Γενικές Πληροφορίες για τον όρο Ίντερσεξ

2.1 Τι είναι ίντερσεξ;

Ίντερσεξ είναι ένας όρος ομπρέλα που περιγράφει τα σώματα εκείνα που ξεφεύγουν από την αυστηρή δυαδικότητα του αρσενικού και θηλυκού. Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί κάποιο άτομο να είναι ίντερσεξ.

Ο όρος ίντερσεξ είναι ένας γενικός όρος που χρησιμοποιείται για μια ποικιλία καταστάσεων όπου ένα άτομο γεννιέται με αναπαραγωγική ή έμφυλη ανατομία που δεν ταιριάζει με τα στεγανά του «θηλυκού» ή του «αρσενικού». Μερικές φορές οι γιατροί κάνουν χειρουργικές επεμβάσεις σε ίντερσεξ μωρά και παιδιά, ώστε το σώμα τους να ταιριάζει με τις δυαδικές αντιλήψεις του «αρσενικού» ή του «θηλυκού». Οι γιατροί εκχωρούν πάντα στα ίντερσεξ μωρά ένα νομικό φύλο (αρσενικό ή θηλυκό, στις περισσότερες περιπτώσεις), αλλά, όπως και με τα μη ίντερσεξ άτομα, αυτό το φύλο δεν σημαίνει ότι αποτελεί την έμφυλη ταυτότητα με την οποία θα μεγαλώσουν ή θα υιοθετήσουν όταν μεγαλώσουν. Αυτό εγείρει ερωτήματα σχετικά με το αν είναι αποδεκτό ή όχι να γίνονται ιατρικές πράξεις στα σώματα των παιδιών, όταν αυτό δεν είναι απαραίτητο για την υγεία τους.

Η **Miriam van der Haave** μας δίνει μια άλλη προοπτική: «Ο όρος ίντερσεξ αναφέρεται στη βιούμενη εμπειρία των κοινωνικοπολιτιστικών συνεπειών της γέννησης με ένα σώμα που δεν ταιριάζει στους συμβατικούς ορισμούς του «άνδρα» και της «γυναίκας». Εν ολίγοις, αφορά την εμπειρία μας και όχι μια ιατρική διάγνωση.»

2.2 Ο όρος DSD και οι επιπτώσεις του

Το γεγονός ότι ένα άτομο διαθέτει ίντερσεξ σώμα μπορεί να γίνει προφανές στη γέννηση, την πρώτη παιδική ηλικία, την εφηβεία, ή ακόμα και στην ενηλικίωση. Μια μελέτη, [Living with intersex/DSD: An exploratory study of the social situation of persons with intersex/DSD¹](#), η οποία δημοσιεύτηκε στην Ολλανδία το 2014, αποκαλύπτει ότι τουλάχιστον 1 στα 200 ίντερσεξ άτομα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να υποβληθούν σε επεμβατικές χειρουργικές πράξεις και άλλες ιατρικές παρεμβάσεις, π.χ. ορμονική αγωγή, λόγω του ότι έχουν διαγνωστεί από επαγγελματίες υγείας με «Διαταραχή Ανάπτυξης του Φύλου» (DSD) ή βάσει μιας απροσδιόριστης διάγνωσης, όπως «απροσδιόριστη δυσμορφία των αρσενικών/θηλυκών γεννητικών οργάνων».

Η «Διαταραχή Ανάπτυξης του Φύλου» (DSD) είναι ένας ιατρικός όρος-ομπρέλα, ο οποίος εισήχθη το 2006 από μια Συναινετική Δήλωση Κλινικών Ιατρών². Αντικατέστησε τους παλαιότερους όρους που χρησιμοποιήθηκαν για τα ίντερσεξ άτομα, από τους οποίους ο όρος «ερμαφρόδιτος,-η,-ο» ήταν ο παλαιότερος. Μερικοί κλινικοί χρησιμοποιούν τον όρο DSD για να δηλώσουν τις «διαφορές» ή τη «διαφοροποίηση» στην ανάπτυξη του φύλου. Σε οποιαδήποτε από τις μορφές του, ο όρος DSD παθολογικοποιεί τις υγιείς παραλλαγές των χαρακτηριστικών φύλου και αναφέρεται στα ίντερσεξ χαρακτηριστικά φύλου ως χαρακτηριστικά που είναι «παρεκκλίνοντα»

1

https://www.researchgate.net/publication/290446986_Living_with_intersexDSD_An_exploratory_study_of_the_social_situation_of_persons_with_intersexDSD

2 <https://dsdguidelines.org/files/clinical.pdf>

από τη νόρμα των αρσενικών και θηλυκών σωμάτων, και πρέπει έτσι να «διορθωθούν». Με το να υπονοεί την αναγκαιότητα των θεραπειών «κανονικοποίησης» για τα ίντερσεξ άτομα, ο όρος DSD παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα.

<https://www.nhs.uk/conditions/differences-in-sex-development/>

<https://youtu.be/n6BLZHFbeL0>

2.2.1 Πόσο μεγάλος είναι ο πληθυσμός των ίντερσεξ ατόμων;

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (2015): Fact Sheet. Intersex³

Τα ίντερσεξ άτομα θεωρούνται συχνά ένα σπάνιο εύρημα, εντούτοις, σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη έως και 1,7% του πληθυσμού, ή, σε παγκόσμιο επίπεδο, από το 2020 πάνω από 131 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν γεννηθεί διαθέτοντας ίντερσεξ χαρακτηριστικά φύλου.

³ https://unfe.org/system/unfe-65-Intersex_Factsheet_ENGLISH.pdf

3 Προσωπικές Ιστορίες

<https://www.youtube.com/watch?v=zHalPNqM55o>

Op-ed: What's in a Name: Intersex and Identity (από την Hida Viloria)⁴

Το 1987, οι προτιμήσεις μου αποκαλύφθηκαν στους γονείς μου από τον μεγαλύτερο αδελφό μου σε μια σκηνή κατ' ευθείαν από την υστερική queer comedy *But I'm a Cheerleader*:

Ο μπαμπάς φωνάζει, «Γιατί δεν μπορείς να μοιάσεις περισσότερο στην αδερφή σου!» Ο γκέι γιος απαντά, «Μάντεψε... Είναι λεσβία!»

⁴ <https://www.advocate.com/commentary/2014/05/14/op-ed-whats-name-intersex-and-identity>

4 Πόροι για επαγγελματίες στους τομείς υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, υπεύθυνους(-ες) χάραξης πολιτικής και γονείς

4.1 Πόροι για Επαγγελματίες Υγείας

Οι εθνικές εκθέσεις της κοινωνικής κατάστασης των ίντερσεξ ατόμων, που εκπονήθηκαν από τους εταίρους του έργου BRING-IN, κατέδειξαν ότι οι επαγγελματίες στην υγειονομική περίθαλψη και την κοινωνική πρόνοια πρέπει να είναι καλύτερα ενημερωμένοι σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα των ίντερσεξ ατόμων, επειδή συνήθως ενεργούν ως διαμεσολαβητές μεταξύ του συστήματος και των ίντερσεξ ατόμων διασφαλίζοντας την πρόσβασή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση, τα αγαθά και τις υπηρεσίες κ.λπ. Θα πρέπει να είναι εξοπλισμένοι(-ες) με τις απαραίτητες δεξιότητες, γνώσεις και εργαλεία που θα τους επιτρέψουν να προσφέρουν καταλληλότερη υποστήριξη και φροντίδα στα ίντερσεξ άτομα.

Οι εθνικές ερευνητικές ομάδες του BRING-IN συνέλεξαν πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο ευαισθητοποίησης, τις αντιλήψεις, σκέψεις και συμπεριφορές του προσωπικού κοινωνικής πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης απέναντι στα ίντερσεξ άτομα και τα δικαιώματά τους σε κάθε μία από τις χώρες-στόχους. Η αξιολόγηση των επιμορφωτικών αναγκών βασίστηκε αφενός στα αποτελέσματα μιας διαδικτυακής έρευνας για επαγγελματίες κοινωνικής πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης, η οποία συνέλεξε 203 έγκυρες απαντήσεις στις χώρες όλων των εταίρων, αφετέρου σε δύο ομάδες εστίασης, η μία με επαγγελματίες κοινωνικής πρόνοιας και η δεύτερη με επαγγελματίες υγειονομικής περίθαλψης (ιατρικών/παραϊατρικών επαγγελμάτων) σε κάθε χώρα, προκειμένου να επικυρωθούν τα ευρήματα της διαδικτυακής έρευνας και να παρασχεθούν πρόσθετες ποιοτικές πληροφορίες. Συνολικά δεκαεπτά επαγγελματίες στις κοινωνικές υπηρεσίες και δεκαέξι επαγγελματίες από την υγειονομική περίθαλψη συμμετείχαν στις ομάδες εστίασης στις τέσσερις χώρες.

Δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές στην κατάρτιση των επαγγελματιών υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικής πρόνοιας σχετικά με θέματα ίντερσεξ ενδιαφέροντος και στις τέσσερις χώρες. Οι περισσότεροι(-ες) επαγγελματίες δεν είχαν παρακολουθήσει ούτε ένα μάθημα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους για θέματα ίντερσεξ ενδιαφέροντος ειδικότερα ή/και για ΛΟΑΤΚΙ θέματα γενικά (ένα υψηλότερο ποσοστό επαγγελματιών στις κοινωνικές υπηρεσίες απάντησε αρνητικά, σε σύγκριση με τους/τις επαγγελματίες υγείας). Όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο σχετικό θέμα κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, παρατηρήσαμε ότι σε όλες τις χώρες δεν έχουν παρακολουθήσει κάποια σχετική επιμόρφωση εκτός από ορισμένους(-ες) επαγγελματίες υγείας στη Βουλγαρία που είχαν λάβει κάποια επιμόρφωση σε ίντερσεξ θέματα.

InterACT: What We Wish Our Doctors Knew⁵

- «Να είναι τίμιοι(-ες). Έχω δικαίωμα να είμαι ενημερωμένος/-η για το σώμα μου. Τα μυστικά με κάνουν να νιώθω σαν να πρέπει να ντρέπομαι.»
- «Θα καταλήξω να κάνω την έρευνά μου μέσω διαδικτύου, παρά να ενημερωθώ από σας.»
- «Θα ήθελα να τα ήξερα όλα στην ηλικία των δεκατριών, όταν οι γονείς μου ήξεραν.»
- «Παρακαλώ μη λέτε ψέματα στους γονείς μου, ούτε να τους συμβουλευέτε να μη μου μιλήσουν για το σώμα μου.»
- «Δεν είμαι τόσο εύθραυστος/-η όπως πιθανόν να νομίζετε. Μπορώ να αντέξω την αλήθεια!»

«What do intersex people need from doctors?»⁶

«απλό ενδιαφέρον με διαφάνεια, υποχρέωση λογοδοσίας και σεβασμό. Οι τρέχουσες ιατρικές πρακτικές εγείρουν σοβαρές ανησυχίες και χρειάζεται να αλλάξουν, για να ευθυγραμμιστούν με τα ανθρώπινα δικαιώματα»

Τα χαρακτηριστικά φύλου καθορίζονται από ένα συνδυασμό χρωμοσωμάτων, ορμονών και ανατομίας⁷:

- Χρωμοσώματα: Ένα δυαδικό μοντέλο προϋποθέτει δύο φυλοειδικά χρωμοσωμικά μοτίβα: 46ΧΧ για τα θηλυκά και 46ΧΥ για τα αρσενικά. Τα άτομα με ίντερσεξ παραλλαγές μπορεί να έχουν άτυπα χρωμοσωμικά μοτίβα και συνδυασμούς, μεταξύ των οποίων μικρότερο ή μεγαλύτερο αριθμό χρωμοσωμάτων (όπως 47ΧΧΥ, 47ΧΥΥ, 45ΧΟ, 47ΧΧΧ, 48ΧΧΧΧ και 49ΧΧΧΧΧ) ή χρωμοσωμικά μωσαϊκά – κυτταρικούς συνδυασμούς δύο διαφορετικών χρωμοσωμικών μοτίβων (όπως 46ΧΥ/45ΧΟ ή 46ΧΥ/47ΧΧΥ). Ορισμένα ίντερσεξ άτομα μπορεί να είναι καταχωρημένα στο ληξιαρχείο με ένα φύλο, αλλά να έχουν το χρωμοσωμικό μοτίβο του αντίθετου φύλου (αρρενωπή εμφάνιση και 46ΧΧ χρωμοσώματα ή γυναικεία εμφάνιση και χρωμοσώματα 46ΧΥ), ενώ άλλα μπορεί να συνδυάζουν χαρακτηριστικά και των δύο φύλων. Αυτές οι φυσικές παραλλαγές σημαίνουν ότι τα χρωμοσώματα φύλου είναι από μόνα τους ένας αναξιόπιστος παράγοντας προσδιορισμού του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου.
- Ορμόνες: Ένα δυαδικό μοντέλο θεωρεί δεδομένα επίπεδα και αναλογίες ορμονών όπου το θηλυκό φύλο έχει υψηλότερα επίπεδα οιστρογόνων και ευαισθησία σε αυτά απ' ό,τι το αρσενικό και το αρσενικό φύλο έχει υψηλότερα επίπεδα τεστοστερόνης και ευαισθησία σε αυτή απ' ό,τι το θηλυκό. Και όμως, μερικοί άνθρωποι με ίντερσεξ παραλλαγές παράγουν ορμόνες σε μεγαλύτερες ή μικρότερες ποσότητες από ό,τι είναι σύνηθες για το φύλο με το οποίο είναι καταχωρισμένοι ή επιδεικνύουν περισσότερη ή λιγότερη ευαισθησία στις ορμόνες από ό,τι είναι σύνηθες για το φύλο με το οποίο έχουν καταχωριστεί (όπως το σύνδρομο μη απόκρισης στα ανδρογόνα). Μερικοί άνθρωποι με ίντερσεξ παραλλαγές μπορούν να έχουν επίπεδα και

5 <https://live-interact-advocates.pantheonsite.io/wp-content/uploads/2015/12/BROCHURE-interACT-Doctors-final-web.pdf>

6 <https://ihra.org.au/16568/carpenter-ranzcog-ogmag/>

7 <https://www2.health.vic.gov.au/Api/downloadmedia/%7BB6F44633-5E80-40EB-89DD-F4B348054E8A%7D>

αναλογίες ορμονών που οδηγούν σε καθυστέρηση ή απουσία εφηβείας ή σε αναπτυξιακές επιπτώσεις που είναι άτυπες για το φύλο με το οποίο έχουν καταχωριστεί.

- Ανατομία: Ένα δυαδικό μοντέλο προϋποθέτει την ανάπτυξη σαφώς διαφοροποιημένων πρωτεύοντων χαρακτηριστικών φύλου (ωθήκες, κλειτορίδα και κόλπος για τα θηλυκά ΧΧ, και όρχεις και πέος για τα αρσενικά ΧΥ), όπως επίσης και δευτερευόντων χαρακτηριστικών φύλου όπως ύψος, μήκος φωνητικών χορδών ή/και κρικοθυρεοειδή μυ, κατανομή και πυκνότητα τρίχωσης προσώπου και σώματος, ανάπτυξη στήθους, προεξέχουσα γνάθο, μυϊκή μάζα και άλλα χαρακτηριστικά. Τα άτομα με ίντερσεξ παραλλαγές μπορεί να εμφανίσουν άτυπα πρωτεύοντα χαρακτηριστικά φύλου που σχετίζονται με διαφορές στην ανάπτυξη, το μέγεθος, την εμφάνιση ή/και την απουσία εσωτερικών και εξωτερικών γεννητικών οργάνων. Η ανάπτυξη των δευτερευόντων χαρακτηριστικών φύλου μπορεί επίσης να διαφέρει ως αποτέλεσμα των ίντερσεξ παραλλαγών.

Shaping parents, shaping penises: How medical teams frame parents' decisions in response to hypospadias⁸

Η ψυχολογική έρευνα παρέχει πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς προσεγγίζουν τις ιατρικές αποφάσεις για λογαριασμό των παιδιών. Η ιατρική απόφαση που μας ενδιαφέρει εδώ είναι η χειρουργική αλλαγή ενός πέους με υποσπαδία, του οποίου η εκβολή του στομίου της ουρήθρας δεν βρίσκεται στην άκρη της βαλάνου. Η χειρουργική επέμβαση του υποσπαδία πραγματοποιείται συνήθως κατά την βρεφική ηλικία, παρά την κριτική από διεθνείς οργανισμούς για τα δικαιώματα των παιδιών. Η μελέτη αυτή εστιάζει στο πλαίσιο της χειρουργικής επέμβασης του υποσπαδία.

Μείωση των εμποδίων και προώθηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας για τα ίντερσεξ άτομα: συστάσεις σε επαγγελματίες υγείας⁹

Reducing Health inequalities experienced by LGBTI people: What is your role as a health professional? [Μείωση των ανισοτήτων στην υγεία που αντιμετωπίζουν τα ΛΟΑΤΙ άτομα: Ποιος είναι ο ρόλος σας ως επαγγελματία υγείας;]

Το εγχειρίδιο Εκπαιδευτών από το έργο Health4Lgbti περιλαμβάνει ειδικές ερωτήσεις και θέματα ίντερσεξ ενδιαφέροντος

'Intersexion' debate at Melbourne medical student conference, 2020¹⁰

Στις 23 Ιουνίου 2020, το ετήσιο Συνέδριο Φοιτητών/-τριών Ιατρικής της Μελβούρνης πραγματοποίησε μια συνεδρία για την ιατρική περίθαλψη ατόμων με ίντερσεξ παραλλαγές. Οι συμμετέχοντες/-ουσες ήταν οι καθηγητές(-τριες) John Hutson, Sonia Grover και Clare Delany του Πανεπιστημίου της Μελβούρνης και του Royal Children Hospital Melbourne [Βασιλικό

⁸ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30054962/>

⁹ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/social_determinants/docs/2018_lgbti_trainersmanual_en.pdf

¹⁰ <https://ihra.org.au/36471/intersexion-mdscx-2020/>

Νοσοκομείο Παιδων Μελβούρνης] και ο Morgan Carpenter από την IHRA. Αυτό το βίντεο περιέχει την ανταλλαγή επιστημονικών απόψεων στο πλαίσιο της συνεδρίας, καθώς και τη συζήτηση που προηγήθηκε. Όλο το βίντεο έχει καταγραφεί και διαμοιραστεί σε όσους/-ες συμμετείχαν στο συνέδριο με τη μορφή που παρουσιάζεται εδώ.

4.1.1 Κύρια ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα Ίντερσεξ Άτομα στην Υγειονομική Περίθαλψη

- Ελλιπείς γνώσεις των επαγγελματιών υγειονομικής περίθαλψης για τη ζωή των ίντερσεξ ατόμων
- Δυσκολία στην εξεύρεση εξειδικευμένων για ίντερσεξ άτομα υπηρεσιών υγείας
- Έλλειψη πληροφοριών τόσο για τους γονείς των ίντερσεξ παιδιών όσο και για τα ίντερσεξ άτομα
- Διαδεδομένες παραδοχές ότι η ίντερσεξ κατάσταση είναι μια ασθένεια που απαιτεί «διόρθωση»

Ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα Ίντερσεξ Άτομα στην Υγειονομική Περίθαλψη εντός της ΕΕ¹¹

Μόνο το 14% όλων όσων ερωτήθηκαν έχουν λάβει συγκεκριμένη διάγνωση και σχετικές πληροφορίες σχετικά με την παραλλαγή των έμφυλων χαρακτηριστικών τους από την υπηρεσία υγείας

Από το σύνολο των ερωτώμενων ατόμων πάνω από τα μισά ενημερώθηκαν για το είδος της παραλλαγής των έμφυλων χαρακτηριστικών τους από έναν επαγγελματία υγείας σε ηλικία που δεν ήταν σε θέση να αποφασίσουν ανεξάρτητα αναφορικά με τον αυτοπροσδιορισμό τους (πριν από τη γέννηση - 3%, στην παιδική ηλικία - 14%, στην εφηβεία -34 %)

22% όσων ερωτήθηκαν έχουν λάβει ιατρική αγωγή για την τροποποίηση των έμφυλων χαρακτηριστικών τους

Το 21% έχει λάβει την παραπάνω ιατρική αγωγή σε ηλικία 5 ετών ή μικρότερη

Κατευθυντήριες Γραμμές στην Κλινική Πρακτική (2020): Σημαντικά πράγματα που πρέπει να γίνουν κατανοητά¹²

Το κείμενο πολιτικής του συνδέσμου στην υποσημείωση 12 εξετάζει εάν οι κατευθυντήριες γραμμές (δεν) είναι επαρκείς για να διασφαλίσουν ότι οι ιατρικές παρεμβάσεις σε βρέφη, παιδιά και εφήβους με ίντερσεξ παραλλαγές συμμορφώνονται με τους κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και αν (δεν) είναι επαρκείς για να εξαλείψουν τις βλαβερές παρεμβάσεις «κανονικοποίησης», όπως λέγονται.

11 FRA LGBTI Survey 2020: Intersex Specific Questions <https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/2020/lgbti-survey-data-explorer>

12 <https://ihra.org.au/guidelines/>

4.1.2 Πρόσβαση στη Γενική Υγειονομική Περίθαλψη

- Η πρόσβαση στη γενική υγειονομική περίθαλψη συχνά επηρεάζεται από τις προκαταλήψεις των επαγγελματιών υγείας και τις πολιτικές αποζημιώσεων των ασφαλιστικών εταιρειών.
- Η δυσπιστία, οι προκαταλήψεις και η απέχθεια που εκφράζονται από το προσωπικό υγειονομικής περίθαλψης μπορούν να οδηγήσουν τα ίντερσεξ άτομα να αποφύγουν την αναζήτηση υγειονομικής περίθαλψης. Μπορούν επίσης να οδηγήσουν τους/τις επαγγελματίες στον τομέα της υγείας να αρνηθούν στα ίντερσεξ άτομα την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας.
- Τα ίντερσεξ άτομα έχουν επανειλημμένα αναφέρει σωματική και ψυχολογική κακοποίηση από ιατρικό προσωπικό.
- Άλλα συνηθισμένα ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα ίντερσεξ άτομα στην Ευρώπη είναι η έλλειψη πρόσβασης σε θεραπείες ορμονικής υποκατάστασης ή η παροχή θεραπειών ορμονικής υποκατάστασης που δεν ταιριάζουν στις πραγματικές ανάγκες του σώματος του ατόμου

9 Doctors Changing the Face of Healthcare for Intersex People¹³

Πάρα πολλά μέλη των ίντερσεξ κοινοτήτων έχουν υποστεί ιατρική βλάβη. Πολλοί/-ές υπομένουν τις συνέπειες των χειρουργικών επεμβάσεων στα γεννητικά τους όργανα κατά τη βρεφική ηλικία, οι οποίες άλλαξαν τη ζωή τους, πριν να είναι αρκετά μεγάλοι/-ες για να μιλήσουν. Μερικά ίντερσεξ άτομα μεγαλώνουν με φόβο και νιώθουν δυσπιστία στις σχέσεις τους με το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης λόγω αυτών των εμπειριών. Αυτός ο πόνος είναι πραγματικός και αποτελεί επίκεντρο του έργου της InterACT. Γνωρίζουμε επίσης ότι υπάρχουν γιατροί που αφοσιωμένοι/-ες εργάζονται δίπλα μας, για να φέρουν την αλλαγή.

4.1.3 Ψυχολογική Ευεξία και Ψυχική Υγεία

- Υπάρχει ανάγκη για έρευνα μεγάλης κλίμακας σχετικά με την ψυχολογική και συναισθηματική ευεξία των ίντερσεξ ατόμων, καθώς και για τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των αγωγών «κανονικοποίησης» σε ίντερσεξ άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.
- Τα νεότερα ίντερσεξ άτομα αναφέρουν ότι βιώνουν απομόνωση λόγω στιγματισμού, εκφοβισμού, διακρίσεων ή απόρριψης από την οικογένεια ή τους συνομηλικούς τους.¹⁴
- Οι εξειδικευμένες υπηρεσίες μακροπρόθεσμης παρακολούθησης για ίντερσεξ άτομα πρέπει να περιλαμβάνουν ψυχολογική υποστήριξη για την αντιμετώπιση της ψυχοσεξουαλικής, συναισθηματικής και κοινωνικής ευεξίας.

¹³ <https://interactadvocates.org/doctors-changing-intersex-healthcare/>

¹⁴ <https://interactadvocates.org/wp-content/uploads/2016/01/Intersex-Stories-Statistics-Australia.pdf>

Divergence or Disorder?: the politics of naming intersex¹⁵

ΠΕΡΙΛΗΨΗ Οι καταστάσεις που κάποτε ήταν γνωστές υπό τον όρο-ομπρέλα *ίντερσεξ* και *ερμοφροδιτισμός* καλούνται τώρα γενικά *διαταραχές ανάπτυξης του φύλου* σε ιατρικά περιβάλλοντα. Οι όροι μπορεί να φαίνονται συνώνυμοι, αλλά στην πραγματικότητα υπάρχουν σημαντικές διαφορές με αμφιλεγόμενες συνέπειες. Ο *ερμοφροδιτισμός*, ένας παλαιότερος όρος που μπορεί ακόμα να βρεθεί σε πολλά ιατρικά γραπτά, είναι ασαφής και υποτιμητικός, έχοντας ως σκοπό την πρόκληση εντυπωσιασμού μέσω μυθικών εικόνων τεράτων και φρικιών. Στη δεκαετία του 1990, οι ακτιβιστές/-τριες επιχειρηματολόγησαν υπέρ του *ίντερσεξ* για να περιγράψουν την ασυμφωνία μεταξύ των πολλαπλών συνιστωσών της ανατομίας του φύλου, αλλά αυτή η λέξη αποξένωσε πολλούς γονείς των επηρεαζόμενων παιδιών, καθώς προτείνει μια αυτοσυνείδητη εναλλακτική ταυτότητα φύλου και σεξουαλικότητα. Ο όρος *διαταραχές της ανάπτυξης του φύλου* αναφέρεται επίσης στο *ίντερσεξ*, αλλά χωρίς την έμφαση στην πολιτική ταυτότητας και τις σεξουαλικές συνδηλώσεις που σχετίζονται με τον όρο *ίντερσεξ*, αποφεύγει τη μειωτική σημασία που έχει συνδεθεί με τον όρο *ερμοφρόδιτος/-η*, και αντιθέτως δίνει έμφαση στους υποκείμενους γενετικούς ή ενδοκρινικούς παράγοντες που κάνουν την προγεννητική ανάπτυξη φύλου να ακολουθήσει μια ασυνήθιστη πορεία. Υποστηρίζω ότι η χρήση του όρου *διαταραχή* είναι προβληματική, επειδή υπονοεί ιατρικές καταστάσεις που χρειάζονται διόρθωση, ενώ ορισμένες *ίντερσεξ* ανατομίες, αν και άτυπες, δεν χρειάζονται απαραίτητα χειρουργική ή ορμονική διόρθωση. Υποστηρίζω έναν νέο όρο, *απόκλιση της ανάπτυξης του φύλου*, ο οποίος παθολογικοποιεί λιγότερο την κατάσταση αυτή και θα μπορούσε να μειώσει μερικές από τις συγκρούσεις σχετικά με την ονοματολογία και να ικανοποιήσει τα *ίντερσεξ* άτομα, τους γονείς τους και τους γιατρούς τους.

4.1.4 Αποτελέσματα των Χειρουργικών Επεμβάσεων

- Η ικανοποίηση για τα αποτελέσματα της «αγωγής» ποικίλλει σημαντικά, κυμαινόμενη από το αίσθημα ικανοποίησης για τα αποτελέσματα της αγωγής μετά από χειρουργική επέμβαση έως την έντονη δυσαρέσκεια (παρατεταμένο σεξουαλικό άγχος, δυσπαρευνία και δυσαρέσκεια για τη λειτουργία των γεννητικών οργάνων).
- Οποιαδήποτε αγωγή των *ίντερσεξ* ατόμων θα πρέπει να πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ανοικτού διαλόγου μεταξύ των επαγγελματιών, του *ίντερσεξ* ατόμου και της οικογένειάς του/της με πλήρως ενήμερη συναίνεση πριν από οποιαδήποτε χειρουργική επέμβαση και αυξημένη πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης.

«I Want to Be Like Nature Made Me”: Medically Unnecessary Surgeries on Intersex Children in the US»¹⁶

(Προειδοποίηση προς τους/τις αναγνώστες/-τριες: Αυτή η αναφορά περιέχει παραστατικές περιγραφές τραυματικών εμπειριών, που συχνά έχουν συναισθηματικό αντίκτυπο στα παιδιά.)

¹⁵ <https://muse.jhu.edu/article/222245>

¹⁶ <https://www.hrw.org/report/2017/07/25/i-want-be-nature-made-me/medically-unnecessary-surgeries-intersex-children-us>

Κατευθυντήριες Γραμμές Νοσοκομειακής Πολιτικής με βάση την Συναισθηματική Υποστήριξη των Ίντερσεξ Ατόμων: Παροχή Υγειονομικής Περίθαλψης σε Ίντερσεξ Ασθενείς βάσει Αρχών Δεοντολογίας και Ενσυναίσθησης¹⁷

... «Το 80% των ίντερσεξ ατόμων έχουν αλλάξει παρόχους υγειονομικής περίθαλψης λόγω της χρήσης μη ευαίσθητης ή προσβλητικής γλώσσας από τους παρόχους τους. 20 τοις εκατό από εμάς έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε εν γνώσει μας επιβλαβείς εκφράσεις παθολογικοποίησης, για να αναφερθούμε και να περιγράψουμε το σώμα μας, προκειμένου να αποκτήσουμε πρόσβαση σε φροντίδα.»

4.2 Πόροι για Επαγγελματίες Κοινωνικής Πρόνοιας

Αυτή η ενότητα θα παρέχει χρήσιμους πόρους για κοινωνικούς(-ές) λειτουργούς. Η συντριπτική πλειονότητα των επαγγελματιών κοινωνικής πρόνοιας που συμμετείχαν στις ομάδες εστίασης του έργου BRING-IN δεν είχαν παράσχει ποτέ υπηρεσίες υποστήριξης σε ένα ίντερσεξ άτομο ή/και σε μέλος της στενής οικογένειας ενός ίντερσεξ ατόμου (για ζητήματα που σχετίζονται με την ίντερσεξ κατάσταση του μέλους της οικογένειάς τους) κατά τη διάρκεια της καριέρας τους. Στην περίπτωση της Ελλάδας, της Ουγγαρίας και του ΗΒ, κανένα από τα άτομα που συμμετείχαν στη συνέντευξη δεν είχε τέτοια εμπειρία. Ωστόσο, οι ερωτηθέντες/-είσες στο Ηνωμένο Βασίλειο επεσήμαναν ότι ενδέχεται να είχαν παράσχει υπηρεσίες υποστήριξης σε ίντερσεξ άτομα, αλλά τα ίντερσεξ άτομα πιθανόν να μην ήθελαν να αποκαλύψουν την ίντερσεξ κατάστασή τους ή δεν γνώριζαν ότι ήταν ίντερσεξ. Κανένας από τους/τις κοινωνικούς(-ές) λειτουργούς που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα δεν είχε εκπαιδευτεί σε θέματα ίντερσεξ ενδιαφέροντος. Στα θετικά της έρευνας, το γεγονός ότι ενδιαφέρθηκαν να αυξήσουν τις γνώσεις τους για το θέμα.

Συνιστούμε στους/τις κοινωνικούς(-ές) λειτουργούς να εξοικειωθούν με τους πόρους που απευθύνονται στους γονείς των ίντερσεξ παιδιών. Τα παρακάτω βίντεο είναι εξαιρετικά χρήσιμα για τα ίντερσεξ άτομα και τους γονείς τους, καθώς και για να εξοικειωθείτε με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ίντερσεξ άτομα. Τα ίντερσεξ άτομα που έχουν υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση συχνά αναπτύσσουν μετατραυματικό στρες καθώς και έλλειψη αίσθησης σωματικής αυτονομίας. Τα ίντερσεξ παιδιά και οι έφηβοι, ως αποτέλεσμα αυτής της εμπειρίας, είναι εύκολο θύμα για τους παιδεραστές. Συχνά εκπαιδεύονται να μην μιλούν για τις εμπειρίες και τα τραύματά τους, και ως εκ τούτου, δεν μοιράζονται περιπτώσεις σεξουαλικής βίας. Για κρίσιμες για τη ζωή αποφάσεις: Ποτέ μην βάζετε μαζί γονείς που έχουν ήδη επιτρέψει χειρουργικές επεμβάσεις στα παιδιά τους και εκείνους που έχουν αποφασίσει να μην το κάνουν. Συχνά μια τέτοια συνάντηση εξελίσσεται σε τραυματική εμπειρία τόσο για τον εαυτό σας όσο και για τους γονείς των ίντερσεξ παιδιών.

¹⁷ FRA LGBTI Survey 2020: Intersex Specific Questions <https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/2020/lgbti-survey-data-explorer>

“Intersex” refers to people who are born with any of a range of characteristics that may not fit *traditional conceptions* about male or female bodies.¹⁸

Ρηνιώ Συμεωνίδου: «Γνωρίζαμε –όπως και ο περισσότερος κόσμος- ήδη το ξέρουμε από το σχολείο αυτό–ότι τα μωρά έρχονται στον κόσμο μόνο σε δύο «εκδόσεις». Τα μωρά γεννιούνται αγοράκια και κοριτσάκια. Αγόρια με XY χρωμοσώματα ή κοριτσάκια με XX χρωμοσώματα.»¹⁹

The “normalisation” of intersex bodies and “othering” of intersex identities²⁰

Το 2015, ένα ενημερωτικό δελτίο του ΟΗΕ ονόμασε την Αυστραλία και τη Μάλτα ως τις χώρες που έχουν σημειώσει απτή πρόοδο στην αναγνώριση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ίντερσεξ ανθρώπων. Η Αυστραλία είχε διεξαγάγει την πρώτη κοινοβουλευτική έρευνα όσον αφορά τις ακούσιες ή εξαναγκασμένες ιατρικές επεμβάσεις και πρόσθεσε επίσης μια ιδιότητα «ίντερσεξ κατάστασης» στον ομοσπονδιακό νόμο κατά των διακρίσεων. Η Αυστραλία εφάρμοσε επίσης μια σε ομοσπονδιακό επίπεδο ταξινόμηση που περιείχε το τρίτο φύλο, αξιωνοντας το 2017 «μερικούς από τους πιο προοδευτικούς νόμους στον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για την ίντερσεξ κατάσταση». Ωστόσο, η έκθεση της κοινοβουλευτικής έρευνας δεν έχει εφαρμοστεί και η λεγόμενη ιατρική «κανονικοποίηση» των ίντερσεξ σωμάτων συνεχίζεται με την έγκριση του Οικογενειακού Δικαστηρίου της Αυστραλίας. Αντίθετα, η Μάλτα έχει θεσπίσει νομική προστασία για τη σωματική αυτονομία των βρεφών και των παιδιών.

4.3 Πόροι για τους/τις Υπεύθυνους(-ες) Χάραξης Πολιτικής

Τα ίντερσεξ άτομα στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν πολλά πρακτικά εμπόδια, όταν επιζητούν νομική αναγνώριση φύλου. Η έλλειψη ενός δείκτη ουδέτερου φύλου στους νόμους των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών έχει ως αποτέλεσμα οι αποφάσεις σχετικά με τη ληξιαρχική καταχώριση των ίντερσεξ παιδιών είτε ως ανδρών είτε ως γυναικών να λαμβάνονται υπό την πίεση του δυαδικού νομικού μοντέλου. Αυτό το μοντέλο παραβιάζει το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού των ίντερσεξ ατόμων. Η δυνατότητα της επιλογής «άρρεν» ή «θήλυ» στη ληξιαρχική καταχώριση ενός παιδιού δημιουργεί ένα περιβάλλον στο οποίο οι παραλλαγές δεν είναι ευπρόσδεκτες. Αυτή η έννοια υπονοεί τη δικαιολόγηση των θεραπειών

18 <https://live-interact-advocates.pantheonsite.io/wp-content/uploads/2017/03/INTERSEX101.pdf> [Ο όρος «ίντερσεξ» αναφέρεται σε άτομα που γεννιούνται με οποιονδήποτε συνδυασμό από ένα συνεχές χαρακτηριστικών που μπορεί να μην ταιριάζουν στις παραδοσιακές αντιλήψεις σχετικά με τα ανδρικά ή γυναικεία σώματα]

19 Intersex Human Rights Rinio Simeonidou @TEDxLesvos <https://youtu.be/t-VBkZrU818>

20 <https://morgancarpenter.com/normalisation-bodies-othering-identities/>

«κανονικοποίησης» που θα ξεπεράσουν τη φυσική ασάφεια ενισχύοντας τη νομική σαφήνεια. Η έρευνα έχει αποδείξει ότι τα άτομα των οποίων ο δείκτης φύλου στα νομικά τους έγγραφα ταιριάζει με το κοινωνικό φύλο με το οποίο αυτά αυτοπροσδιορίζονται είναι λιγότερο πιθανό να αντιμετωπίσουν προβλήματα ψυχικής υγείας. Αυτό πρακτικά δεν είναι δυνατό για εκείνα τα ίντερσεξ άτομα που δεν αυτοπροσδιορίζονται ως άνδρες ή γυναίκες. Το δυαδικό σύστημα φύλου ενισχύει το ψυχικό τραύμα και τις προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν τα ίντερσεξ άτομα στην καθημερινή τους ζωή. Διακυβεύεται η ίδια τους η ύπαρξη. (Βασισμένο σε γραπτά σχόλια που υποβλήθηκαν από κοινού από την OII Europe, ILGA-Europe και C.I.A για το Υ εναντίον της Γαλλίας (Αριθ. Αίτησης 76888/17) στην ΕΣΔΑ)

Protecting Intersex people in Europe: A toolkit for law and policymakers²¹

«Η σωματική αυτονομία - το να λαμβάνεις ενημερωμένος εσύ τις αποφάσεις για το σώμα σου και για το τι μπορεί να του συμβεί - είναι ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, που κατοχυρώνεται επανειλημμένα σε χιλιάδες έγγραφα ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως. Καθένας από εμάς διατηρεί αυτό το δικαίωμα ξεχωριστά. Ωστόσο, δεν προστατεύεται ούτε επιβάλλεται εξίσου για όλους.

Σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και σε μεγάλο μέρος του κόσμου, οι παραβιάσεις του δικαιώματος στη σωματική αυτονομία βάσει των έμφυλων χαρακτηριστικών συμβαίνουν με μεγάλη συχνότητα αλλά και οξύτητα. Αυτές οι παραβιάσεις τεκμηριώνονται ολοένα και περισσότερο και, σήμερα, τα άτομα με παραλλαγές των χαρακτηριστικών φύλου αναγνωρίζονται διεθνώς ως θύματα επιβλαβών ιατρικών πρακτικών και άλλων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.»

4.3.1 Παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αντιμετωπίζουν τα ίντερσεξ άτομα

«Αγωγή κανονικοποίησης» των ίντερσεξ ατόμων

Οι χειρουργικές και οι γενικότερες ιατρικές επεμβάσεις σε ίντερσεξ βρέφη και παιδιά εξακολουθούν να είναι κάτι συνηθισμένο. Σύμφωνα με μια έρευνα του 2015 που δημοσιεύτηκε από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, οι αποκαλούμενες χειρουργικές επεμβάσεις «κανονικοποίησης» του φύλου σε ίντερσεξ βρέφη και παιδιά πραγματοποιούνται σε τουλάχιστον 21 κράτη-μέλη της ΕΕ. Από το τέλος του 2020, μόνο η Μάλτα και, με ορισμένες διαφοροποιήσεις, η Πορτογαλία απαγορεύουν ρητά αυτές τις επιβλαβείς ιατρικές επεμβάσεις. Το 2017, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης επιβεβαίωσε στο ψήφισμά της «Πρώτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των ίντερσεξ ατόμων» ότι «αυτές οι χειρουργικές επεμβάσεις αποτελούν σοβαρές παραβιάσεις της σωματικής ακεραιότητας» και τόνισε ότι πραγματοποιούνται «παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν δεδομένα που να

²¹ https://oiiurope.org/wp-content/uploads/2019/05/Protecting_intersex_in_Europe_toolkit.pdf

στηρίζουν τη μακροπρόθεσμη επιτυχία τέτοιων αγωγών, ούτε υπάρχει κανένας άμεσος κίνδυνος για την υγεία και κανένας πραγματικός θεραπευτικός σκοπός για την πραγματοποίηση της αγωγής». ²²

Το 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε στο ψήφισμά του «Τα δικαιώματα των ίντερσεξ ατόμων» ότι «καταδικάζει ρητά τις αγωγές και τις χειρουργικές επεμβάσεις κανονικοποίησης του φύλου» και ότι ενθαρρύνει τα Κράτη-Μέλη να θεσπίσουν νομοθεσία που απαγορεύει τέτοιες χειρουργικές επεμβάσεις το συντομότερο δυνατόν.²³

Οι θεραπείες κανονικοποίησης πραγματοποιούνται με την αιτιολογία ότι οι ίντερσεξ καταστάσεις θεωρούνται ως «διαταραχή» και ότι οι ίντερσεξ άνθρωποι χαρακτηρίζονται από βαριά παθολογία.

Γιατί οι θεραπείες «κανονικοποίησης» φύλου συνιστούν πρόβλημα;

- Πραγματοποιούνται σε υγιή σώματα.
- Είναι μη αναστρέψιμες, μη μεταθέσιμες χρονικά και μη επείγουσες ιατρικές επεμβάσεις που πραγματοποιούνται χωρίς τη συγκατάθεση του ατόμου (συνήθως ενός παιδιού).
- Εάν ένα έμβρυο διαγνωστεί ως ίντερσεξ, αυτό μπορεί να συνεπάγεται άμβλωση σε ορισμένες χώρες.

Ένας γονέας ενός ίντερσεξ παιδιού λέει: Είναι σύνηθες, οι μελλοντικοί γονείς να πιέζονται ή να καθοδηγούνται επίμονα από εμπειρογνώμονες που θεωρούν την ίντερσεξ κατάσταση ως παθολογική (κυρίως μαιευτήρες), ώστε να τερματίζουν την κύηση ίντερσεξ μωρών, που κατά τα άλλα είναι υγιή και επιθυμητά.

- Η ψυχολογική δυσφορία που προκαλείται από τα αρνητικά αποτελέσματα της «διορθωτικής» χειρουργικής επέμβασης μπορεί να οδηγήσει σε αυτοτραυματισμό και αυτοκτονική συμπεριφορά.
- Μέχρι σήμερα, η ιατρική και χειρουργική αγωγή των ίντερσεξ βρεφών και ανηλίκων βασίζεται στην πεποίθηση ότι μια τέτοια αγωγή είναι αναγκαία και επιθυμητή. Έτσι, παρόλο που οι γονείς των ίντερσεξ παιδιών καλούνται να παρέχουν εικαζόμενη συναίνεση για τη θεραπεία, συχνά είναι ελλιπώς ενημερωμένοι και ευεπηρεάστοι και δεν τους παρέχεται επαρκής χρόνος ή οι απαραίτητες επιλογές, ώστε να συγκατατεθούν πλήρως ενημερωμένοι.
- Οι θεραπείες «κανονικοποίησης» συνήθως στοχεύουν στην ενίσχυση του καταχωρισμένου στο ληξιαρχείο φύλου. Ένας σημαντικός αριθμός ίντερσεξ ατόμων απορρίπτει το φύλο με το οποίο έχουν καταχωριστεί στη ληξιαρχική πράξη γέννησης. Ένα έγγραφο κλινικής επισκόπησης του 2012 διαπίστωσε ότι μεταξύ 8,5% και 20% των ίντερσεξ ατόμων, ανεξάρτητα από το εάν το σώμα τους υποβλήθηκε σε ιατρικές επεμβάσεις, ανέπτυξε έμφυλη ταυτότητα που δεν ταίριαζε με το βιολογικό ή κοινωνικό φύλο με το οποίο έχουν καταχωριστεί κατά τη γέννησή τους.²⁴
- Οι παραλλαγές στα χαρακτηριστικά του φύλου των ίντερσεξ ατόμων κωδικοποιούνται επί του παρόντος σε ιατρικές ταξινομήσεις ως παθολογίες ή διαταραχές, συνήθως αναφερόμενες ως «διαταραχές της ανάπτυξης του φύλου». Αυτό εγείρει σοβαρά ερωτήματα σχετικά με την ικανότητα

²² Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), Resolution 2191 (2017), Promoting the human rights of and eliminating discrimination against intersex people, §2.

²³ European Parliament (EP), Resolution of 14 February 2019 on the rights of intersex people (2018/2878(RSP)), §2.

²⁴ P.S. Furtado *et al.* (2012): Gender dysphoria associated with disorders of sex development, στο: *Nat. Rev. Urol.* 9 (11): 620-627.

των επαγγελματιών στον τομέα υγείας να βοηθήσουν τα ίντερσεξ άτομα να επιτύχουν το υψηλότερο δυνατό επίπεδο υγείας στο οποίο έχουν δικαίωμα.

Legislating intersex equality: building the resilience of intersex people through law²⁵

Τα τελευταία 20 χρόνια σημειώθηκε παγκοσμίως αύξηση της νομικής αναγνώρισης της ίντερσεξ ταυτότητας.¹ Ενώ μια σειρά ποιοτικών μελετών εξέτασε τις ιατρικές εμπειρίες των ίντερσεξ ατόμων, αυτό το έγγραφο παρέχει ευρήματα από την πρώτη μελέτη που εξέτασε τον πρακτικό αντίκτυπο που είχε ο νόμος στις ζωές και τις εμπειρίες των ίντερσεξ ατόμων.

Ανθρώπινα δικαιώματα και Ίντερσεξ άτομα

«Η δυαδική ταξινόμηση του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου είναι πανταχού παρούσα στην κοινωνία μας και επηρεάζει καταλυτικά τον τρόπο με τον οποίο κατανοούμε και οργανώνουμε τον κόσμο γύρω μας. Η ταξινόμηση της ανθρωπότητας σε δύο κατηγορίες - «Θ» (θηλυκό) και «Α» (αρσενικό) - και η καθιέρωση αυτών των κατηγοριών στα έγγραφα ταυτοποίησης, εκθέτει τα άτομα που δεν ταιριάζουν ακριβώς σε αυτές τις δύο κατηγορίες σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μεταξύ αυτών, τα ίντερσεξ άτομα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα.»

«Τα στερεότυπα που εξαρτώνται από την υποτιθέμενη διχοτομία των φύλων, καθώς και από τις ιατρικές νόρμες των λεγόμενων θηλυκών και αρσενικών σωμάτων, επέτρεψαν την καθιέρωση ιατρικών και χειρουργικών επεμβάσεων σε ίντερσεξ άτομα, οι οποίες έχουν γίνει ρουτίνα, ακόμη και όταν τέτοιες επεμβάσεις είναι αισθητικής φύσης και όχι ιατρικά αναγκαίες, ή ακόμη κι όταν οι ενδιαφερόμενοι/-ες δεν έχουν ερωτηθεί ή ενημερωθεί επαρκώς πριν από αυτές τις διαδικασίες. Η μυστικότητα και η ντροπή γύρω από τα ίντερσεξ σώματα επέτρεψαν τη διαιώνιση αυτών των πρακτικών για δεκαετίες, ενώ τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διακυβεύονται παραμένουν ως επί το πλείστον χωρίς να έχουν αντιμετωπιστεί».²⁶

Background Note on Human Rights Violations against Intersex People²⁷

«Ο όρος ίντερσεξ είναι ένας όρος-ομπρέλα που χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα ευρύ φάσμα εγγενών σωματικών παραλλαγών ως προς τα χαρακτηριστικά του φύλου. Τα ίντερσεξ άτομα γεννιούνται με χαρακτηριστικά φύλου που δεν ταιριάζουν με τους τυπικούς ορισμούς των αρσενικών ή θηλυκών σωμάτων, όπως η έμφυλη ανατομία, τα αναπαραγωγικά όργανα, τα ορμονικά πρότυπα ή/και τα χρωμοσωμικά μοτίβα.

Τα τελευταία χρόνια, η ευαισθητοποίηση για τα ίντερσεξ άτομα και η αναγνώριση των συγκεκριμένων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υφίστανται, έχει αυξηθεί, χάρη στο έργο των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ίντερσεξ ατόμων. Στις παραβιάσεις αυτές περιλαμβάνονται οι κίνδυνοι να υποβληθούν αναγκαστικά σε ιατρικές

25 <https://www.cambridge.org/core/journals/legal-studies/article/legislating-intersex-equality-building-the-resilience-of-intersex-people-through-law/>

26 <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CommDH/IssuePaper%282015%291&Language=lanEnglish&Ver=original>

27 <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Discrimination/LGBT/BackgroundNoteHumanRightsViolationsagainstIntersexPeople.pdf>

επεμβάσεις, επιβλαβείς πρακτικές και άλλες μορφές στιγματισμού λόγω των φυσικών τους χαρακτηριστικών. Μέχρι σήμερα, ελάχιστες μόνο χώρες έχουν υλοποιήσει μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση τέτοιων καταχρηστικών συμπεριφορών, και η αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μέτρων δεν έχει ακόμη πλήρως τεκμηριωθεί.»

First, Do No Harm: ensuring the rights of children born intersex²⁸

«Είναι αγόρι ή κορίτσι;» Αυτή είναι συχνά η πρώτη ερώτηση που οι άνθρωποι ρωτούν τους γονείς για το μωρό τους. Είναι μια ερώτηση που βασίζεται στην υπόθεση ότι ο κόσμος χωρίζεται σε δύο ομάδες ανθρώπων, άνδρες και γυναίκες, και ότι τα βιολογικά και γενετικά χαρακτηριστικά του καθενός ταιριάζουν ακριβώς σε μία από τις δύο αυτές κατηγορίες.

Joint statement by 33+ countries at the UN Human Rights Council²⁹

Το 2020 η Αυστρία προέβη σε μια δήλωση εκ μέρους χωρών από κάθε περιοχή του κόσμου, καλώντας το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να διερευνήσει και να αντιμετωπίσει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις καταχρηστικές συμπεριφορές εναντίον των ίντερσεξ ατόμων.

Survey shows: intersex people are highly vulnerable during the Covid-19 pandemic³⁰

4.4 Πόροι για Γονείς Ίντερσεξ Παιδιών

Supporting your intersex child – A parents' toolkit³¹

«Είναι αγόρι ή κορίτσι;» Αυτή η ερώτηση γίνεται παντού σε όλο τον κόσμο, όταν κάποιος/-α φέρνει στον κόσμο ένα παιδί. Πολλοί γονείς θα απαντήσουν σε αυτήν την ερώτηση χωρίς πολλή σκέψη. Αλλά για έναν σημαντικό αριθμό γονέων η απάντηση θα είναι πιο περίπλοκη. Η εργαλειοθήκη περιγράφει τις πιο συνηθισμένες ιατρικές και κοινωνικές καταστάσεις στις οποίες μπορεί να βρεθούν οι γονείς των ίντερσεξ παιδιών / των παιδιών με παραλλαγές χαρακτηριστικών φύλου και παρέχει συστάσεις.

Your Beautiful Child: Information for Parents³²

Αυτές οι πληροφορίες απαντούν σε συνήθεις ερωτήσεις και ανησυχίες σχετικά με τις παραλλαγές στην ανάπτυξη του φύλου, επίσης γνωστές ως ίντερσεξ παραλλαγές, για να σας βοηθήσουν να

28 <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2017/05/intersex-rights/>

29 <https://ihra.org.au/36635/hrc45/>

30 <https://oiiurope.org/covid-19-survey-report/>

31 <https://oiiurope.org/supporting-your-intersex-child-a-parents-toolkit/>

32 http://www.intersexequality.com/wp-content/uploads/2014/07/One-sheet_Your-Beautiful-Child.pdf

υποδεχτείτε το μωρό σας και να λάβετε αποφάσεις που προάγουν την υγεία και την ευεξία του παιδιού σας και ολόκληρης της οικογένειας.

2006 Handbook for Parents: Consortium on the Management of Disorders of Sex Development³³

Αυτό το έγγραφο απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες ενός ίντερσεξ παιδιού και μπορεί να γίνει εύκολα αποδεκτό από γονείς και άλλα άτομα που εξακολουθούν να έχουν παγιδευτεί σε μια ιατρική προοπτική παθολογικοποίησης. Από τη μία, εισάγει έννοιες και πρακτικές βασισμένες στα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά από την άλλη, περιλαμβάνει δηλώσεις που διατηρούν την ιατρική προσέγγιση των ίντερσεξ ταυτοτήτων.

Διαβάστε το με κριτική ματιά!

³³ <https://dsdguidelines.org/files/parents.pdf>

5 Πρόσθετοι πόροι

5.1.1 Πόροι στην αγγλική γλώσσα:

Κανάλι της OII Europe στο YouTube:

<https://www.youtube.com/channel/UC8QIKeKG4TKDMuUmydBN0KQ>

Έργο Intervisibility: <https://intervisibility.eu/category/artivism/>

<https://www.cambridge.org/core/journals/legal-studies/article/legislating-intersex-equality-building-the-resilience-of-intersex-people-through-law/>

Intersexuality in the Family: An Unacknowledged Trauma, σελίδες 27-56 *

https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J236v10n02_03

Τα άτομα που γεννιούνται με ίντερσεξ χαρακτηριστικά βιώνουν ψυχικά τραύματα και στιγματισμό, που δεν έχουν αναγνωριστεί πλήρως από τους/τις επαγγελματίες υγείας. Τα τρέχοντα πρωτόκολλα θεραπείας απαιτούν ταχεία διάγνωση, ακολουθούμενη από χειρουργική τροποποίηση των γεννητικών οργάνων βρεφών που έχουν γεννηθεί με ασαφή γεννητικά όργανα, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να αγνοούνται τα ψυχοκοινωνικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν αυτά τα παιδιά και οι οικογένειές τους. Το ιστορικό χειρουργικών επεμβάσεων και σιωπής έχουν αφήσει τα παιδιά και τις οικογένειες σε κατάσταση τέτοια που να μην μπορούν να αντιμετωπίσουν πολλά από τα τραύματα που σχετίζονται με την ίντερσεξουαλικότητα, όπως στιγματισμό, ντροπή, χειρουργικές επιπλοκές και πιθανές ερωτήσεις σχετικά με τη σεξουαλική τους ταυτότητα και την ταυτότητα φύλου.

What's in a Name? The Controversy over "Disorders of Sex Development", από την Ellen K. Feder και την Katrina Karkazis *

<https://www.jstor.org/stable/25165367?seq=1>

Το 2006, οι ενδοκρινολογικές εταιρείες των ΗΠΑ και της Ευρώπης δημοσίευσαν μια συναινετική δήλωση που ανακοίνωνε μια σημαντική αλλαγή στην ονοματολογία για όσους γεννήθηκαν με άτυπη ανατομία φύλου. Σύμφωνα με αυτή, οι όροι «ερμαφρόδιτος/-η» και «ίντερσεξ», καθώς και οι παραλλαγές τους, θα έπρεπε να αντικατασταθούν από τον όρο «Διαταραχές Ανάπτυξης του Φύλου».

The needs of students with intersex variations [Οι ανάγκες των μαθητών με ίντερσεξ παραλλαγές]^{34*}

Μέχρι σήμερα, οι μελέτες για τα άτομα με ίντερσεξ παραλλαγές αφορούν κυρίως μικρής κλίμακας κλινικές έρευνες, με τους κοινωνικοπολιτισμικούς μελετητές να συνεισφέρουν λίγα μόνο στοχαστικά σχόλια. Αυτό το άρθρο αναφέρει τα ευρήματα από μια διαδικτυακή έρευνα που διεξήχθη στην Αυστραλία το 2015 μεταξύ 272 ατόμων με ίντερσεξ παραλλαγές, η οποία αποσκοπούσε στην αποκατάσταση του χάσματος στην έρευνα σχετικά με τις εμπειρίες και τις προοπτικές αυτής της ομάδας αναφορικά με την εκπαίδευση. Τα άτομα που συμμετείχαν κυμαίνονταν σε ηλικία από 16 έως 87 ετών και εκπροσωπούσαν όλες τις πολιτείες και επικράτειες της Αυστραλίας. Οι περισσότεροι/-ες συμμετέχοντες(-ουσες) ανέφεραν δύο ειδών ιατρικές επεμβάσεις αντιμετώπισης των ίντερσεξ παραλλαγών τους: την ορμονική θεραπεία και τη χειρουργική επέμβαση στα γεννητικά όργανα, όταν ήταν ηλικίας κάτω των 18 ετών. Οι συμμετέχοντες(-ουσες) ανέφεραν διάφορες σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις από αυτές τις αγωγές. Οι κίνδυνοι για την ψυχική ευεξία ήταν υψηλοί· το μεγαλύτερο μέρος της ομάδας είχαν αυτοκτονικές ιδέες, ιδιαίτερα όταν τα άτομα έμαθαν για πρώτη φορά για τη σωματική τους παραλλαγή. Αυτό επηρέασε τη σχολική τους εκπαίδευση - σχεδόν το ένα πέμπτο των ερωτηθέντων(-εισών) στην έρευνα δεν έλαβε πτυχίο λυκείου λόγω σχολικής διαρροής και η συντριπτική πλειοψηφία φοίτησε σε μη συμπεριληπτικά σχολεία, τα οποία δεν παρείχαν προγράμματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης ή συμβουλευτικής εφήβων. Οι περισσότεροι(-ες) συμμετέχοντες(-ουσες) στην έρευνα δεν είχαν αποκαλύψει την ίντερσεξ παραλλαγή τους στο προσωπικό, αν και περισσότεροι από τους/τις μισούς(-ές) το είχαν αποκαλύψει στους/τις συμμαθητές(-τριές) τους. Πολλοί είχαν βιώσει εκφοβισμό. Μόνο το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων(-ουσών) αξιολόγησαν θετικά τη συνολική εκπαιδευτική εμπειρία τους. Οι συμμετέχοντες(-ουσες) πρότειναν συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση των σχολικών υπηρεσιών ενημέρωσης και υποστήριξης.

5.1.2 Πόροι σε άλλες γλώσσες

Κανάλι στο YouTube των ίντερσεξ ατόμων στη Ρωσία:

<https://www.youtube.com/channel/UC3Ye2qi8eDWtnPzTJxbR9mQ>

Κανάλι στο YouTube του XYSpectrum: <https://www.youtube.com/channel/UChZwErtvGLaG6mTtS7pGeFg>

Πολύγλωσσο: <https://brujulaintersexual.org>

Ρωσία: <https://www.intersexrussia.org/resources>

Ουκρανία: <https://intersexukraine.org/nashi-vidannya/>

Σερβία: <http://xyspectrum.org/materijali/>

Ολλανδία: <https://www.seksediversiteit.nl/publicaties/>

(*) Αυτοί οι πόροι είναι προσβάσιμοι μόνο από εγγεγραμμένους χρήστες

³⁴ <https://www.researchgate.net/publication/297891165> The needs of students with intersex variations

Αυστρία: <https://vimoe.at/ueber-inter/#toggle-id-2>

Πολύγλωσσο: <https://oiieurope.org/library-en/publications/>

Ουγγαρία: <https://hatter.hu/kiadvanyaink/interszex-utmutato-szuloknek> (Μετάφραση του <https://oiieurope.org/supporting-your-intersex-child-a-parents-toolkit/>)

Ουγγαρία: <http://mbtszovetseg.hu/eroforrasok/az-interszex-emberek-jogainak-vedelme-hogyan-segithetsz-te> (Μετάφραση του <https://oiieurope.org/tag/allies-toolkit/>)